

стратегія з управління безпекою набуває першочергового значення. Під час кризових ситуацій, таких як пандемія, важливо дотримуватись карантинних заходів, обмежень та забезпечувати санітарно-гігієнічні умови для туристів. У воєнний період, безпека туристів вимагає дотримання спеціальних умов та обмежень, зокрема у відповідності з діючими комендантськими годинами та заборонами на відвідування певних територій та об'єктів.

Отже, умови кризи вимагають від туристичних підприємств, з одного боку, дотримання заборон та спеціальних вимог до організації максимально безпечних туристичних подорожей та екскурсій, а з іншого боку – креативності та гнучкості для утримання та набуття конкурентних переваг на ринку туризму.

Список використаних джерел:

1. UN Tourism: офіційний сайт. URL: <https://www.unwto.org/>.
2. Барвінок Н. Вплив глобальних безпекових факторів на розвиток міжнародного туризму в Україні. *Věda a perspektivy*. 2022. № 4 (11). С. 139-151. [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-4\(11\)-139-151](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-4(11)-139-151).
3. Кириченко О. Вплив кризових явищ на розвиток міжнародного туризму в країнах ЄС. *Економіка та суспільство*. 2022. № 42. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-39>.

Канд. екон. наук Редько В. Є.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ «ЗЕЛЕНОГО» ІНВЕСТУВАННЯ В РОЗВИТОК ТУРИЗМУ

Холістична природа туризму обумовлює його наскрізні зв'язки з багатьма галузями економіки, що визначає його вагомую роль в переході до кліматичної нейтральності з одночасним вирішенням завдань економічного відновлення, подолання бідності й екологізації. Такий перехід вимагає перегляду підходів до здійснення поточних і майбутніх інвестицій. ЮН Туризм наголосила, що інвестиції виступають одним із пріоритетів для покращення туризму та розвитку майбутнього сектора, опублікувавши заклик для залучення «зелених» інвесторів і визначення дій міжнародного співтовариства, де підкреслила нагальну необхідність інвестування в навчальні проєкти, у сталий розвиток інфраструктури, «зелену» трансформацію планети, інновації та технології. Такі інвестиції, що вкладаються

у галузі й проекти, спрямовані на досягнення цілей сталого розвитку, як раз і прийнято називати «зеленими». Важливим є те, що вони пов'язані не тільки із «зеленим» продуктом або послугами, а стосуються також технологічних процесів, їх організації та супроводу.

Так, за даними Global Sustainable Investment Review в 2022 р. 30,3 трлн доларів США було інвестовано в активи сталого розвитку у всьому світі. При цьому зазначається, що спостерігається їх середньорічне зниження на 5% [1]. Це пов'язано з підвищенням вимог до правил розкриття інформації та посиленням підходів, що робить інвестиційний актив сталим. Другою проблемою «зеленого» інвестування є нарощування ризиків, які стримують корпоративні зміни та ухвалення стратегій, спрямованих на досягнення показників сталості.

Варто зазначити, що з імплементацією Європейської зеленої угоди почала зростати мотивація як державного, так і приватного секторів щодо інвестування в підвищення сталості туризму, а ринок екологічних облігацій та інших джерел «зеленого» фінансування почав розширюватися. В цьому контексті завданням держави є сприяння доступу до фінансування інвестиційних проектів сталого туризму через міжнародні гранти та субсидовані позики з екологічними критеріями, спеціальна підтримка малого туристичного бізнесу із пропозиціями щодо сталих проектів, надання державних кредитних гарантій. Використання механізму державно-приватного партнерства в туризмі може забезпечити розподіл ризиків між державою і бізнесом, що сприятиме участі приватного капіталу у фінансуванні сталого розвитку туризму для усунення інвестиційної прогалини та активного залучення громад в реалізації свого туристичного потенціалу.

Міжнародний досвід свідчить, що прями іноземні інвестиції спрямовувалися не лише на досягнення тактичних цілей, пов'язаних зі збільшенням прибутку інвестора, але й на далекоглядну філософію соціальної відповідальності, яка сприяє дотриманню природоохоронного законодавства та не шкодить довкіллю. У зв'язку з цим, країни намагаються залучити «зелені» інвестиції, надаючи зі свого боку певні інвестиційні стимули. Серед них можна виділити зниження ставки ПДВ або податку на прибуток, податкові канікули, податкові пільги та прискорена амортизація, звільнення від мита на імпортне обладнання тощо.

Широкий спектр інвестиційних можливостей для досягнення сталості в туризмі передбачає розвиток «зелених» авіаліній, «зелених» будівель для

готелів, екологічні курорти й готелі, проекти в ресторанному та розважальному бізнесі, використання місцевих партнерств для вирощування локальних органічних продуктів, управління водними ресурсами та відходами, збереження біорізноманіття, природної та історико-культурної спадщини. Крім того, туризм відкриває можливості для інвестицій, пов'язаних з новими рішеннями та технологіями декарбонізації та подолання кліматичної кризи через розбудову «розумної» інфраструктури, розширення «зелених» зон на урбанізованих територіях, ініціацію проектів в блакитній економіці. Звичайно, зазначені напрями вимагають великих інвестицій, але майбутня економія коштів й переваги для навколишнього середовища дозволять компенсувати початкові вкладення. Згідно з дослідженням Sustainable Hospitality Alliance, готелі, які віддають перевагу екологічності, можуть скоротити свої операційні витрати до 30%. Ця економія походить від низки факторів, таких як зниження комунальних рахунків, зменшення витрат на утилізацію відходів і підвищення продуктивності праці працівників [2]. Інше дослідження [3] доводить, що кожний долар США, інвестований у сталі проекти, може заощадити 4 долари США на витратах у подоланні кліматичної кризи.

Зважаючи на те, що 1% глобальних викидів вуглецю припадає на гостинність, щороку викидається 18% продуктів харчування, які закупаються підприємства гостинності та громадського харчування, а на одного туриста витрачається у 8 разів більше води, ніж на місцеве населення [2], «зелене» інвестування в галузь можна вважати дієвим кроком у підтримці переходу до низьковуглецевого, ресурсоефективного та соціально інклюзивного розвитку туризму. При цьому, «зелене» інвестування в туризм в Україні не потребує розробки нових механізмів та інструментів, але вимагає перегляду політики залучення міжнародних і внутрішніх інвесторів для мобілізації інвестицій на регулярній основі.

Список використаних джерел:

1. Global Sustainable Investment Alliance. *Global Sustainable Investment Review 2022*. 2023. 47 p. URL: <https://www.gsi-alliance.org/wp-content/uploads/2023/12/GSIA-Report-2022.pdf>.
2. Sustainable Hospitality Alliance & IFC. *Business Case for Sustainable Hotels*. 2020. 44 p. URL: <https://sustainablehospitalityalliance.org/resource/business-case-for-sustainable-hotels/>.
3. Hallegatte, Stephane; Rentschler, Jun; Rozenberg, Julie. 2019. *Lifelines: The Resilient Infrastructure Opportunity*. Sustainable Infrastructure. Washington, DC: World Bank. URL: <http://hdl.handle.net/10986/31805>.